

QUAN ĐIỂM CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM VỀ VAI TRÒ VÀ TIÊU CHUẨN CỦA CÁN BỘ CẤP CHIẾN LƯỢC ĐÁP ỨNG YÊU CẦU PHÁT TRIỂN ĐẤT NƯỚC HIỆN NAY

Phạm Thị Minh Nguyệt¹

TÓM TẮT

Trong công cuộc đổi mới hiện nay, xây dựng đội ngũ cán bộ cấp chiến lược đủ phẩm chất, năng lực và uy tín ngang tầm nhiệm vụ là công việc hệ trọng của Đảng. Do đó, vai trò và tiêu chuẩn của người cán bộ cấp chiến lược cần phải được xem xét, nghiên cứu, xác định thật rõ ràng, chặt chẽ. Đó chính là cơ sở để đào tạo, bồi dưỡng, xây dựng và phát triển một đội ngũ cán bộ thực sự tiêu biểu về mọi mặt, “đủ sức lãnh đạo” vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh.

Từ khóa: Vai trò, tiêu chuẩn, cán bộ cấp chiến lược

1. Mở đầu

Thực tiễn công cuộc đổi mới ở Việt Nam hơn 30 năm qua đã chứng minh rằng: “Năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu và sự trong sạch, vững mạnh của Đảng là nhân tố quyết định thắng lợi của sự nghiệp đổi mới” [1, tr. 252]. Năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu, uy tín, danh dự của Đảng được thể hiện không chỉ thông qua tầm lý luận, chiến lược, năng lực lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện mà còn ở phẩm chất, năng lực, uy tín, phong cách làm việc, thái độ phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân của đội ngũ cán bộ, đảng viên. Cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược là “cái gốc của mọi việc” [2, tr. 309], là nhân tố hàng đầu quyết định sự thành bại của cách mạng Việt Nam. Với ý nghĩa đó, xây dựng, bồi dưỡng, rèn luyện đội ngũ cán bộ cấp chiến lược đảm bảo về số lượng, chất lượng và cơ cấu được Đảng ta xác định là “nhiệm vụ quan trọng hàng đầu, là công việc hệ trọng của Đảng” [3, tr. 121] và của cả hệ thống chính trị.

Trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa trong bối cảnh toàn cầu hóa

và hội nhập quốc tế sôi động hiện nay, nước ta đang có những thuận lợi, thời cơ và vận hội mới để đi tắt, đón đầu, bứt phá phát triển đi lên, song cũng đứng trước không ít khó khăn, nguy cơ, thách thức to lớn. Với tinh thần nhìn thẳng vào sự thật, đánh giá đúng sự thật, nói rõ sự thật, Đảng ta đã một lần nữa khẳng định bốn nguy cơ vẫn còn tồn tại, nhất là “tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong một bộ phận cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức và tệ quan liêu, tham nhũng, lãng phí diễn biến phức tạp” [4, tr. 74]. Đáng lo hơn khi mà tình trạng này đang có xu hướng “tập trung vào số đảng viên có chức vụ trong bộ máy Nhà nước” [5]. Do đó đã “làm giảm sút vai trò lãnh đạo của Đảng; làm tổn thương tình cảm và suy giảm niềm tin của nhân dân đối với Đảng, là một nguy cơ trực tiếp đe dọa sự tồn vong của Đảng và chế độ” [5]. Những vấn đề cấp bách, thời sự mà thực tiễn công cuộc đổi mới, xây dựng, phát triển và bảo vệ đất nước đang đặt ra hơn lúc nào hết đòi hỏi phải quyết tâm “tập trung xây dựng đội

¹Trường Đại học Đồng Nai

Email: phamminhnguyet155@yahoo.com.vn

ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín ngang tầm nhiệm vụ” [3, tr. 7], “đủ sức lãnh đạo” vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh.

2. Nội dung

2.1. Vai trò của cán bộ cấp chiến lược trong sự nghiệp đổi mới đất nước hiện nay

Các nhà kinh điển của chủ nghĩa Mác - Lênin, từ thực tiễn lãnh đạo phong trào cách mạng, đã chỉ ra rằng: “Trong lịch sử, chưa hề có một giai cấp nào giành được quyền thống trị, nếu nó không đào tạo ra được trong hàng ngũ của mình những lãnh tụ chính trị, những đại biểu tiên phong có đủ khả năng tổ chức và lãnh đạo phong trào,... Chúng ta phải đào tạo những người sẵn sàng hiến dâng cho cách mạng, không phải chỉ những buổi tối rồi việc của họ mà tất cả cuộc đời của họ” [6, tr. 473-474]. Những “lãnh tụ chính trị, những đại biểu tiên phong” mà các ông đề cập đến đó chính là đội ngũ cán bộ nòng cốt, tinh hoa, những đại biểu ưu tú của Đảng và Nhà nước, có khả năng tổ chức, lãnh đạo và thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ của cách mạng. Dưới ánh sáng của chủ nghĩa Mác - Lênin, là người lãnh đạo trực tiếp cách mạng Việt Nam, Hồ Chí Minh đã sớm nhận thức vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng của cán bộ đối với cách mạng. Theo Người, “cán bộ là cái dây chuyền của bộ máy” [2, tr. 68], “cán bộ là cái gốc của mọi việc” [2, tr. 309], do đó để hoàn thành được trọng trách mà Đảng và Nhà nước giao phó đòi hỏi người cán bộ phải là kết tinh đồng thời phẩm chất và năng lực - đức và tài, hồng và chuyên, trong đó đức là gốc, là nền tảng. Suốt cả cuộc đời vì nước vì dân,

Người luôn căn dặn Đảng và Nhà nước phải luôn quan tâm đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ “như người làm vườn vun trồng những cây cối quý báu. Phải trọng nhân tài, trọng cán bộ, trọng mỗi một người có ích cho công việc chung của chúng ta” [7, tr. 68].

Thấm nhuần lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đảng ta luôn khẳng định vai trò, tầm quan trọng to lớn của cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược đối với vận mệnh của nước nhà. Sự nghiệp đổi mới hiện nay, bên cạnh những thời cơ thuận lợi, phải đối mặt với nhiều khó khăn, thách thức cùng với “những yêu cầu nhiệm vụ hết sức to lớn”. Những nhiệm vụ to lớn ấy có thành công hay không phần lớn phụ thuộc vào đội ngũ cán bộ, nhất là người đứng đầu. Do đó, tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược được coi “là đầu tư cho phát triển lâu dài và bền vững” [3, tr. 121].

Cán bộ cấp chiến lược là những cán bộ lãnh đạo Đảng, Nhà nước; cán bộ lãnh đạo chủ chốt ở các ban, bộ, ngành, đoàn thể ở Trung ương và địa phương thuộc diện quản lý của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư. Đây là đội ngũ cán bộ tinh hoa trong hàng ngũ cán bộ, là những thủ lĩnh tiên phong trong các cơ quan Đảng và Nhà nước. Có thể khái quát, vị trí, tầm quan trọng của đội ngũ cán bộ cấp chiến lược qua các phương diện sau:

Một là cán bộ cấp chiến lược là nhân tố nòng cốt quyết định sự thành bại của sự nghiệp đổi mới đất nước.

Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nhấn mạnh: “muôn việc thành công hoặc thất bại đều do cán bộ tốt hoặc kém” [2, tr. 280]. Thực hiện lời dạy của

Người, trong quá trình lãnh đạo sự nghiệp cách mạng, đặc biệt là công cuộc đổi mới hiện nay, Đảng ta luôn khẳng định vị trí, vai trò của đội ngũ cán bộ, là “nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng”. Trong đội ngũ cán bộ, cán bộ cấp chiến lược là cán bộ trụ cột, đứng đầu trong các tổ chức, cơ quan của Đảng và Nhà nước, là lực lượng lãnh đạo, quản lý chủ chốt ở tầm vĩ mô, quyết định vai trò lãnh đạo của Đảng và quản lý điều hành của Nhà nước, quyết định sức mạnh của hệ thống chính trị và sự phát triển của đất nước và chế độ xã hội chủ nghĩa. Về nhiệm vụ, đội ngũ cán bộ cấp chiến lược trực tiếp tham gia hoạch định và quyết định cương lĩnh, đường lối chiến lược, sách lược, chủ trương lớn của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, chiến lược phát triển kinh tế - xã hội và chiến lược bảo vệ Tổ quốc. Đây cũng là lực lượng trực tiếp lãnh đạo, chỉ đạo các cơ quan nhà nước, đội ngũ cán bộ công chức thực hiện chức trách, nhiệm vụ để hiện thực hóa đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, đưa đất nước phát triển nhanh, bền vững, đúng định hướng xã hội chủ nghĩa. Như vậy, từ khâu hoạch định, xây dựng đến lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thực hiện và giải quyết các vấn đề chiến lược của Đảng, Nhà nước, quốc gia, dân tộc đều là nhiệm vụ, trọng trách của cán bộ cấp chiến lược. Vì lẽ đó, nếu nói cán bộ là nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng, thì cán bộ cấp chiến lược chính là nhân tố nòng cốt nhất quyết định thắng lợi của sự nghiệp đổi mới đất nước.

Hai là cán bộ cấp chiến lược là lực lượng giữ vai trò quyết định đối với sức mạnh của hệ thống chính trị.

Cán bộ cấp chiến lược là người không chỉ nắm giữ các vị trí trọng yếu trong hoạch định đường lối, chủ trương, chính sách; phân bổ các nguồn lực và phúc lợi mà còn có tiếng nói quyết định đối với công tác cán bộ, việc lựa chọn, đánh giá, bổ nhiệm đội ngũ cán bộ cấp dưới nói riêng và cả hệ thống chính trị nói chung. Công tác cán bộ được xác định là công tác “rất hệ trọng và nhạy cảm”, “là nguyên nhân của mọi nguyên nhân, là gốc của mọi công việc, then chốt của mọi then chốt” [3, tr. 8] nhằm nâng cao sức mạnh của Đảng và toàn bộ hệ thống chính trị, “bảo đảm thực hiện thắng lợi nhiệm vụ chính trị, đường lối chính trị trong mỗi giai đoạn cách mạng” [3, tr. 8]. Vì vậy, trọng trách của cán bộ cấp chiến lược là phải chọn đúng người cần chọn, chọn đúng “ghế” để “đặt” đúng người, đúng việc. Việc khéo “dụng nhân” là điều kiện để cán bộ cống hiến, phát huy năng lực, sở trường, tác động mạnh mẽ, tạo được sự đồng thuận, tâm phục, khẩu phục đối với bộ phận, cán bộ thuộc quyền, phát huy hiệu quả hoạt động của tổ chức, đồng thời sẽ góp phần ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên. Ngược lại, nếu vì lý do nào đó mà lựa chọn không đúng cán bộ, bố trí cán bộ không đủ phẩm chất, không đủ tầm, không đủ năng lực lãnh đạo hoặc để những phần tử cơ hội, thực dụng lọt vào bộ máy của hệ thống chính trị thì hậu quả sẽ khó lường: người giữ chức vụ thấp thì ít gây hậu quả, người giữ chức vụ càng cao thì hậu quả gây ra sẽ càng

nghiêm trọng. Những cán bộ không có đủ phẩm chất, trình độ, năng lực thường dễ dao động, mất phương hướng, dễ sa vào chủ nghĩa cá nhân, lợi ích cục bộ, thậm chí còn dung túng hoặc lôi kéo người khác theo mình. Nguy hiểm hơn “sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống dẫn tới “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” chỉ là một bước ngắn, thậm chí rất ngắn, nguy hiểm khôn lường, có thể dẫn tới tiếp tay hoặc cấu kết với các thế lực xấu, thù địch, phản bội lại lý tưởng và sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc” [5]. Với những phân tích trên có thể thấy, cán bộ cấp chiến lược là nòng cốt, là trung tâm lãnh đạo chỉ đạo công tác xây dựng và phát triển đội ngũ cán bộ cho hệ thống chính trị. Sự lớn mạnh của Đảng và hệ thống chính trị phụ thuộc vào đội ngũ cán bộ đảm bảo về số lượng và chất lượng, thật sự có tâm, có tầm, có tài, xứng đáng là người lãnh đạo, người đày tớ thật trung thành của nhân dân.

Ba là cán bộ cấp chiến lược là “người thủ lĩnh” có khả năng quy tụ, phát huy và nhân lên sức mạnh toàn xã hội trong công cuộc đổi mới đất nước.

Sức mạnh của người cán bộ lãnh đạo, quản lý không chỉ thể hiện ở quyền lực có được từ vị trí, cương vị lãnh đạo trong bộ máy nhà nước mà quan trọng hơn chính là ở sức lan tỏa, mức độ tác động, ảnh hưởng, khả năng quy tụ và nhân lên sức mạnh của tập thể cơ quan, đơn vị, của cộng đồng, của toàn thể nhân dân trong công cuộc bảo vệ, xây dựng và phát triển đất nước. Để tập hợp được lực lượng, vận động được quần chúng, được quần chúng tin tưởng, sẵn sàng tham gia và hy sinh cho sự nghiệp cách mạng thì đảng viên, người cán bộ

lãnh đạo phải là tấm gương sống động, tiêu biểu về mọi mặt: đạo đức, nhân cách, lối sống, năng lực, trí tuệ; phong cách; bản lĩnh chính trị,... Những giá trị đó được kết tinh trong đạo đức công vụ, trong đạo đức đời thường, trong hành vi thường nhật, trong những cử chỉ giao tiếp hằng ngày, dù rất nhỏ nhưng sẽ tác động rất lớn đến tâm tư, tình cảm, nhiệt huyết, cống hiến của tất cả mọi người. Đối với mình, người cán bộ lãnh đạo không tự cao tự đại, tự mãn, kiêu ngạo, nêu cao tính tiên phong, gương mẫu về tư tưởng đạo đức lối sống, mỗi hành động, mỗi lời nói đều thể hiện bản chất tốt đẹp của người đảng viên Cộng sản, sẽ có sức cuốn hút, tạo được niềm tin của nhân dân đối với Đảng. Đối với người, qua giao tiếp, hành vi ứng xử với nhân dân bằng tình yêu thương, thân ái, chân thành, khiêm tốn, đoàn kết, thật thà, luôn khoan dung, độ lượng, gần gũi với nhân dân, biết trọng dân, biết nghe dân nói, nói cho dân nghe, làm cho dân tin, người cán bộ cấp chiến lược là cầu nối giữa Đảng, Nhà nước với nhân dân theo đúng tư tưởng Hồ Chí Minh: là những người đem đường lối, chính sách của Đảng và Chính phủ đến với nhân dân; đồng thời cũng là người chỉ đạo, tổ chức và vận động đảng viên, các tổ chức chính trị - xã hội và toàn thể nhân dân thực hiện thắng lợi chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Đối với việc, sự tận tụy với công việc, chủ động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm; nói đi đôi với làm, dĩ công vi thượng, biết “dụng nhân”, biết lắng nghe tập thể, tôn trọng tập thể phát huy trí tuệ, sức mạnh tổng

hợp của tập thể và mỗi thành viên, người cán bộ lãnh đạo, quản lý sẽ tạo ra môi trường làm việc dân chủ, công bằng, không chỉ khuyến khích động viên mỗi người và cả tập thể hăng say, nhiệt tình lao động, hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao mà còn xây dựng một tập thể đoàn kết, vững mạnh, tận tụy phục vụ nhân dân. Như vậy, cán bộ cấp chiến lược “đủ phẩm chất, năng lực, uy tín” chính là hạt nhân quy tụ, lan tỏa, phát huy và nhân lên sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị, của toàn xã hội trong công cuộc xây dựng và phát triển đất nước hiện nay.

2.2. Những tiêu chuẩn đối với cán bộ cấp chiến lược trong thời kỳ mới hiện nay

Trên cơ sở nhận thức sâu sắc về vai trò quyết định của cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược đối với sự thành bại của cách mạng, Đảng ta luôn coi trọng công tác giáo dục, rèn luyện, huấn luyện cán bộ; xác định những yêu cầu, tiêu chuẩn đối với cán bộ và đưa ra hình thức, biện pháp đào tạo, bồi dưỡng cán bộ nhằm từng bước xây dựng một đội ngũ cán bộ có tâm, có tầm, có tài hết lòng hết sức phụng sự tổ quốc, phục vụ nhân dân. Đây mạnh toàn diện, đồng bộ công cuộc đổi mới đất nước hiện nay đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với Đảng ta là phải “Xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược có phẩm chất, năng lực, uy tín, ngang tầm nhiệm vụ; đủ về số lượng, có chất lượng và cơ cấu phù hợp với chiến lược phát triển kinh tế - xã hội và bảo vệ Tổ quốc; bảo đảm sự chuyển tiếp liên tục, vững vàng giữa các thế hệ, đủ sức lãnh đạo đưa nước ta trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại vào năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 trở

thành nước công nghiệp hiện đại, theo định hướng xã hội chủ nghĩa, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, ngày càng phồn vinh, hạnh phúc” [8]. Công tác xây dựng đội ngũ cán bộ cấp chiến lược là “rất hệ trọng và nhạy cảm” [3, tr. 8], cần “phải được tiến hành thường xuyên, thận trọng, khoa học, chặt chẽ và hiệu quả” [3, tr. 121] trên cơ sở phải xác định những tiêu chuẩn cụ thể về cả “phẩm chất, năng lực và uy tín” để đảm bảo có thể lựa chọn ra những cán bộ cấp chiến lược “thực sự tiêu biểu về chính trị, tư tưởng, phẩm chất, năng lực, uy tín ngang tầm nhiệm vụ” [3, tr. 120].

Về phẩm chất, đây chính là “đức” của người cán bộ. Đạo đức chính là cái gốc, cái nền tảng của người cán bộ nói chung và cán bộ cấp chiến lược nói riêng. Phẩm chất ấy bao gồm hai phương diện: phẩm chất chính trị và phẩm chất đạo đức.

Cán bộ cấp chiến lược là những người đại diện cho thể chế cầm quyền, vừa hoạch định đường lối, chiến lược vừa định hướng, dẫn dắt nhân dân theo các mục tiêu lý tưởng và mục tiêu chủ nghĩa xã hội. Nếu chiến lược đúng đắn sẽ giữ vững phương hướng cách mạng, giữ vững bản chất của chế độ chính trị, nếu sai lầm sẽ dẫn tới bất ổn, rối loạn, thậm chí sụp đổ cả một thể chế nhà nước. Bài học kinh nghiệm xương máu từ sự sụp đổ của Đảng Cộng sản Liên Xô, sự tan rã của Liên Bang Xô viết và các nước xã hội chủ nghĩa ở Đông Âu cho thấy, “nguyên nhân cơ bản là do sai lầm về đường lối và việc bố trí không đúng cán bộ, nhất là người đứng đầu” [3, tr. 8]. Vì vậy, cán bộ cấp chiến lược

phải là những người thực sự tiêu biểu về phẩm chất chính trị, trong đó đặc biệt “nhấn mạnh các tiêu chuẩn về lập trường tư tưởng chính trị” [1, tr. 162]: “kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; trung thành với Đảng, với Tổ quốc và nhân dân; có lập trường, quan điểm, bản lĩnh chính trị vững vàng; có tinh thần yêu nước; đặt lợi ích của Đảng, quốc gia lên trên lợi ích của ngành, địa phương, cơ bản, cá nhân; biết hy sinh vì sự nghiệp cách mạng của Đảng, vì độc lập, tự do của Tổ quốc, vì hạnh phúc của nhân dân; dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm. Thực hiện nghiêm các nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Đảng, công khai, minh bạch, khách quan, dân chủ trong lãnh đạo, quản lý; chấp hành sự phân công của tổ chức” [3, tr. 14].

Cùng với những yêu cầu cao về phẩm chất chính trị, cán bộ cấp chiến lược phải là tấm gương mẫu mực, tiêu biểu về đạo đức cách mạng. Đạo đức của người cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược có quan hệ trực tiếp đến uy tín, thanh danh, chất lượng và vai trò lãnh đạo của Đảng, đến sự thành bại của công cuộc đổi mới trong tương lai, bởi “Mọi việc thành hay là bại, chủ chốt là do cán bộ có phẩm chất đạo đức cách mạng, hay là không” [9, tr. 354]. Đạo đức cách mạng phải được hình thành và phát triển trên cơ sở chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, phải là sự kết hợp giữa truyền thống đạo đức tốt đẹp của dân tộc với tinh hoa đạo đức của nhân loại, giữa những giá trị chung, phổ biến với những giá trị riêng, đặc thù, mang bản sắc Việt Nam; phải gắn với vị trí, vai trò, sứ mệnh của người

cán bộ và phù hợp với đặc điểm của từng thời kỳ phát triển của đất nước. Trong giai đoạn hiện nay, đạo đức của người cán bộ nói chung và cán bộ cấp chiến lược nói riêng phải thực sự nêu gương về “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; trung thực, khiêm tốn, chân thành, trong sáng, giản dị. Có tinh thần trách nhiệm, đoàn kết, gương mẫu; không tham nhũng, cơ hội, vụ lợi; đấu tranh với các biểu hiện quan liêu, tham nhũng, tiêu cực, lãng phí, cửa quyền, lợi ích nhóm, suy thoái về tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống, tự diễn biến, tự chuyển hóa; không để người thân, người quen lợi dụng chức vụ, quyền hạn của mình để trục lợi” [3, tr. 14-15]. Ngoài những phẩm chất trên, đội ngũ cán bộ cấp chiến lược đang giữ vai trò lãnh đạo, quản lý phải “thấm nhuần và thực hành đầy đủ nhân, nghĩa, trí, dũng, liêm” [3, tr. 15].

Về năng lực, đó chính là “tài” của người cán bộ cấp chiến lược. Tài và đức của người cán bộ là hai mặt không tách rời nhau, trong đó đạo đức là cái gốc, cái nền tảng, vì “có tài mà không có đức ví như một anh làm kinh tế tài chính rất giỏi nhưng lại đi đến thụt két thì chẳng những không làm được gì ích lợi cho xã hội mà còn có hại cho xã hội nữa. Nếu có đức mà không có tài ví như ông Bụt không làm hại gì, nhưng cũng không lợi gì cho loài người” [10, tr. 399].

Trong những năm tới, như Đảng ta nhận định đánh giá, “tình hình thế giới và khu vực vẫn tiếp tục diễn biến phức tạp, khó lường”, “sự nghiệp cách mạng của Đảng và nhân dân ta vẫn đứng trước nhiều khó khăn, thách thức; bốn nguy cơ mà Đảng ta đã chỉ ra vẫn còn hiện hữu, có mặt gay gắt hơn; tình hình an ninh,

chính trị, trật tự, an toàn xã hội vẫn tiềm ẩn những nhân tố dễ gây mất ổn định. Sự chống phá của các thế lực thù địch, phản động ngày càng tinh vi, nguy hiểm, phức tạp hơn trong điều kiện phát triển kinh tế thị trường, mở cửa hội nhập, sự bùng nổ của hệ thống thông tin truyền thông toàn cầu, chiến tranh mạng” [3, tr. 118-119]. Để vượt qua những khó khăn, thách thức đó, đòi hỏi ở năng lực của người cán bộ cấp chiến lược “phải có tư duy, tầm nhìn chiến lược”, “nhìn xa, trông rộng”, có “kiến thức, kinh nghiệm”, “khả năng tổ chức, quản lý, điều hành công việc” [3, tr. 15-16] để có thể nhận diện, am hiểu, phân tích, đánh giá, hoạch định, quyết định và giải quyết những vấn đề chiến lược một cách thận trọng, linh hoạt, hiệu quả. Tầm nhìn và tư duy chiến lược sắc bén, kiến thức, kinh nghiệm giúp cho cán bộ lãnh đạo, quản lý có khả năng bao quát và lý giải quy luật, xu hướng biến đổi phức tạp của thực tiễn, nắm bắt được cục diện hoạch định chiến lược có tính dài hạn và cốt lõi; thấu hiểu bản chất vấn đề trước mọi sự biến đổi khó lường để đưa ra những dự báo về xu hướng tương lai; thấu hiểu và vận dụng nhuần nhuyễn quan điểm toàn diện, biết lựa chọn vấn đề trọng tâm nhằm tạo ra đột phá trong phát triển; có bản lĩnh đối mặt, chịu áp lực và năng lực vượt qua các thách thức; nhạy bén nắm bắt cơ hội và biến thách thức thành cơ hội, tạo ra các đột phá chiến lược. Quá trình hiện thực hóa tư duy thành hành động đòi hỏi người cán bộ cấp chiến lược phải có “khả năng phát hiện những thời cơ, vận hội, mâu thuẫn, thách thức, hạn chế, yếu kém, đề ra nhiệm vụ, giải pháp có tính khả thi, hiệu quả để giải quyết những mâu thuẫn, thách thức, hạn chế, yếu kém

đó” [3, tr. 16]. Trong hệ thống chính trị, ứng với mỗi vị trí, nhiệm vụ, chức vụ công tác đòi hỏi người cán bộ phải đáp ứng những tiêu chuẩn cụ thể về năng lực. Cán bộ lãnh đạo, quản lý có chức vụ càng cao, nhiệm vụ, trọng trách càng lớn thì đòi hỏi càng phải “có kiến thức sâu rộng, toàn diện không chỉ trong lĩnh vực phụ trách mà còn am hiểu cả các lĩnh vực khác, cả trong nước, quốc tế và phải biết cách dùng người, có khả năng phát huy sức mạnh tổng hợp của cán bộ cấp dưới quyền” [3, tr.16].

Về uy tín, đó chính là sự tín nhiệm, tôn trọng, tin tưởng, tin cậy của cán bộ, đảng viên và nhân dân đối với người cán bộ lãnh đạo, quản lý. Uy tín không phải tự nhiên có được mà đó là cả một quá trình công tác được chứng minh bằng hành động, công việc và kết quả cụ thể. Uy tín của người cán bộ, dù ở cương vị nào, cao hay thấp cũng đều được xây dựng trên cơ sở hai yếu tố cơ bản, đó là “đức” và “tài”, “phẩm chất và năng lực”. Phẩm chất, năng lực của người cán bộ thông qua hoạt động thực tiễn nói và làm mới có khả năng thu hút, lôi cuốn và tạo được lòng tin của quần chúng. Ngược lại, chính uy tín sẽ là động lực to lớn giúp cho cán bộ không ngừng phát huy cao độ phẩm chất và năng lực trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao, hết lòng phục vụ nhân dân, tận trung với nước, tận hiếu với dân. Uy tín của người cán bộ cấp chiến lược là kết quả tổng hợp của phẩm chất và năng lực thông qua nhiều yếu tố thuộc về nỗ lực chủ quan của người cán bộ, “trong đó quan trọng nhất là sự gương mẫu về phẩm chất, đạo đức, lối sống trong sạch, tận tụy, hy sinh vì tập thể, vì mọi người” [3, tr. 17].

Việc tạo lập và khẳng định uy tín của người cán bộ không chỉ xem xét trên phương diện “đức” mà còn ở năng lực thực tiễn và khả năng hành động hiệu quả khi đương đầu với thử thách; do đó người cán bộ có uy tín phải “có hiểu biết sâu rộng, bao gồm cả nhân quan chính trị, trình độ nhận thức và vốn sống; có tinh thần trách nhiệm, có năng lực tổ chức, hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao; có mối quan hệ đúng đắn, ứng xử có văn hóa; nói đi đôi với làm” [3, tr.17].

Sức mạnh của uy tín đối với người cán bộ cấp chiến lược, một khi đã được tạo lập và khẳng định sẽ có sức lan tỏa tích cực, sâu rộng trong xã hội, có “khả năng vận động, thuyết phục, gây ảnh hưởng, tác động, tập hợp lực lượng, lôi cuốn thuyết phục cán bộ đảng viên và nhân dân thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước” [3, tr. 17].

Phẩm chất, năng lực, uy tín là ba tiêu chuẩn có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, là cơ sở, điều kiện, tiền đề của nhau, thúc đẩy lẫn nhau để hình thành, hoàn thiện nhân cách người cán bộ cấp chiến lược. Bối cảnh trong nước và quốc tế càng phức tạp, khó khăn, thách thức càng nhiều thì càng phải quyết tâm bằng mọi giá xây dựng được một đội ngũ cán bộ thực sự tinh hoa, tiêu biểu, “đủ phẩm chất, năng lực và uy tín ngang tầm nhiệm vụ”. “Đủ” tức là phải có đồng thời và hài hòa cả ba tiêu chuẩn “phẩm chất, năng lực và uy tín” và mỗi tiêu chuẩn phải hội tụ đồng thời và đầy đủ tất cả tiêu chí giá trị phù hợp với vai trò, sứ mệnh, trọng trách, nhiệm vụ chính trị của cán bộ cấp chiến lược. Chức vụ, thẩm quyền của người cán bộ cấp chiến lược càng cao, trọng trách,

nhiệm vụ càng nặng nề, phức tạp thì cả ba tiêu chuẩn “phẩm chất, năng lực và uy tín” càng phải được đề cao, được chú trọng xây dựng, bồi dưỡng, rèn luyện để người cán bộ cấp chiến lược thực sự tiêu biểu về mọi mặt “đủ sức lãnh đạo”, quyết định và giải quyết thắng lợi mọi nhiệm vụ của cách mạng Việt Nam trong công cuộc xây dựng và phát triển đất nước hiện nay.

3. Kết luận

Trong mọi giai đoạn cách mạng, đặc biệt là trong sự nghiệp đổi mới hiện nay, thâm nhuần lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Cán bộ là cái gốc của mọi việc” [2, tr. 309], “muôn việc thành công hoặc thất bại đều do cán bộ tốt hoặc kém” [2, tr. 280], Đảng ta luôn nhấn mạnh vai trò quyết định của cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược đối với sự thành bại của sự nghiệp cách mạng, khẳng định quyết tâm xây dựng một đội ngũ cán bộ cấp chiến lược có đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, ngang tầm nhiệm vụ. Phẩm chất, năng lực, uy tín là ba tiêu chuẩn đồng thời cần có và phải có đối với người cán bộ cấp chiến lược; phải được thực hiện nghiêm, nhất quán trong đường lối, chủ trương đào tạo, bồi dưỡng, tuyển dụng, quy hoạch, bố trí, sử dụng cán bộ của Đảng nhằm xây dựng được một đội ngũ cấp chiến lược có tâm, có tầm, có tài, thực sự tiêu biểu về mọi mặt, “đủ sức lãnh đạo đưa nước ta trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại vào năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 trở thành nước công nghiệp hiện đại, theo định hướng xã hội chủ nghĩa, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, ngày càng phồn vinh, hạnh phúc” [8].

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2015), *Báo cáo tổng kết một số vấn đề lý luận – thực tiễn qua 30 năm đổi mới (1986-2016)*, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội
2. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập, tập 5*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội
3. Ban Tuyên giáo Trung ương (2018), *Tài liệu nghiên cứu các văn kiện hội nghị lần thứ bảy Ban chấp hành Trung ương Đảng khoa XII (Dành cho cán bộ chủ chốt và báo cáo viên)*, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội
4. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội
5. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Nghị quyết số 04/NQ-TW ngày 30/10/2016, Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XII) về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hoá" trong nội bộ*, <http://tulieuvankien.dangcongsan.vn/van-kien-tu-lieu-ve-dang/hoi-nghi-bch-trung-uong/khoa-xii/nghi-quyet-so-04>, (truy cập ngày 22/10/2019)
6. V. I. Lê-nin (2005), *Toàn tập, tập 4*, Nxb Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội
7. Hồ Chí Minh (1955), *Sửa đổi lối làm việc*, Nxb Sự thật, Hà Nội
8. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Nghị quyết số 26-NQ/TW ngày 19/5/2018, Hội nghị lần thứ bảy Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XII) về tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ*, <http://tulieuvankien.dangcongsan.vn/he-thong-van-ban/van-ban-cua-dang/nghi-quyet-so-26>, (truy cập ngày 22/10/2019)
9. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập, tập 9*, Nxb Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội
10. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập, tập 11*, Nxb Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội

THE VIETNAMESE COMMUNIST PARTY’S VIEWPOINTS OF THE ROLE AND STANDARDS OF THE STRATEGIC STAFFS TO MEET THE REQUIREMENTS OF DEVELOPING THE COUNTRY NOWADAYS**ABSTRACT**

In the current renovation process, building a team of strategic staffs with sufficient quality, capacity and prestige that matches the duty level is the important task of the Party. Therefore, the role and standards of the strategic staffs need to be considered, researched and clearly defined. It is the basis for training, retraining, building and developing the typical staffs in all aspects, who are “strong enough to lead” for the purpose of a strong country with wealthy people, democracy, justice, and civilization.

Keywords: *The role, the standards, the strategic staffs*

(Received: 27/11/2019, Revised: 24/12/2019, Accepted for publication: 12/5/2020)